REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KULTURO

Maistrova ulica 10, 1000 Ljubljana

T: 01 369 59 00
F: 01 369 59 01
E: gp.mk@gov.si

Vsebinsko in finančno poročilo o izvedbi programa dejavnosti splošne knjižnice za podporo razvoju knjižnične dejavnosti na obmejnih območjih v letu 2025
(Obrazec za poročanje)

Osnovni podatki

Polni naziv knjižnice:	**Koroška osrednja knjižnica dr. Franca Sušnika Ravne na Koroškem**
Naslov (sedež):	Na gradu 1, 2390 Ravne na Koroškem
Odgovorna oseba:	Aljaž Verhovnik, direktor
Telefon:	02 87 05 424
Elektronska pošta:	aljaz.verhovnik@knjiznica-ravne.si
Številka pogodbe:	**C3340-25-126068**

Vsebine v sklopih programa dejavnosti splošne knjižnice za podporo razvoju knjižnične dejavnosti na obmejnih območjih, ki jih je knjižnica izvedla v letu 2025:

1. Zagotavljanje dostopnosti knjižničnega gradiva in storitev za Slovence v zamejstvu	☐
2. Bralna kultura ter informacijsko opismenjevanje za Slovence v zamejstvu	☐
3. Aktivno strokovno sodelovanje za dejavnost knjižnice na obmejnih območjih	☐

Ocena izvedenega programa dejavnosti splošne knjižnice za podporo razvoju knjižnične dejavnosti na obmejnih območjih za leto 2025

Pri vsaki izvedeni nalogi na kratko opišite načrtovane letne cilje, vsebino in obseg nalog (število ur ali število projektov) ter ocenite učinke oziroma dosežene rezultate.

1. Zagotavljanje dostopnosti knjižničnega gradiva in storitev za Slovence v zamejstvu

Slovenska študijska knjižnica v Celovcu z gradivom oskrbuje več kot dvajset knjižnic slovenskih društev na dvojezičnem ozemlju Koroške v Avstriji. V zadnjih letih je knjižnično dejavnost močno razširila tudi s potujočo knjižnico, ki je med bralci zelo lepo sprejeta. Odprla je izposojevališči v Dobrli vasi in Železni Kapli. Obisk knjižnice se povečuje, k čemur vsekakor pripomoreta bližina gimnazije in trgovske šole, ki ju obiskujejo tudi otroci iz Slovenije. Vzpostavitev in delovanje potujoče knjižnice je še kako pomembno, saj zagotavlja dostop do knjižničnih storitev za vse enako, ne glede na oddaljenost od knjižnic.

1.1 Nakup knjižničnega gradiva za Slovensko študijsko knjižnico

Za potrebe uporabnikov Koroška osrednja knjižnica s sredstvi Ministrstva za kulturo že vrsto let uspešno izvaja nakup raznovrstnega knjižničnega gradiva za Slovensko študijsko knjižnico v Celovcu. Poseben poudarek je na nabavi kakovostne literature za otroke in mladino. Iz teh sredstev je bilo v letu 2025 kupljeno:

Monografskih publikacij:	745 enot
Serijskih publikacij:	13 naslovov
Skupaj:	758 enot

1.2 Brezplačne knjižnične storitve za člane Slovenske študijske knjižnice

Koroška osrednja knjižnica je članom Slovenske študijske knjižnice nudila možnost oddaljenega dostopa do e-virov, z brezplačno medknjižnično izposojo tudi do želenega gradiva knjižnične zbirke Koroške osrednje knjižnice.

1.3 Medknjižnična izposoja

Z medknjižnično izposojo sta knjižnici povečali dostopnost knjižničnega gradiva v slovenskem jeziku ter s tem pripomogli k dvigu bralne kulture na slovenski in avstrijski strani Koroške.

Statistični podatki:

SŠK je v letu 2025 naročila: 12 enot gradiva
SŠK je v letu 2025 posodila: 54 enot gradiva
Skupaj: 66 enot gradiva

1.4 Potujoča knjižnica

Odkar so v Slovenski študijski knjižnici razširili ponudbo z medknjižnično izposojo in pravljičnimi uricami, se je zanimanje za aktualno knjižno gradivo precej povečalo. S potujočo knjižnico je knjižnica dvojezičnim šolam, vrtcem in društvom na avstrijskem Koroškem še bolj približala slovenski jezik ter spodbujala bralno pismenost v zamejstvu.

Knjižnica je v letu 2025 potovala kar 87-krat, kar je 49-krat več kot lani. Podatki dokazujejo, da je bilo njeno delovanje uspešno in je v celoti opravičilo vložena sredstva.

2. Bralna kultura ter informacijsko opismenjevanje za Slovence v zamejstvu

2.1 Bralna značka za odrasle Korošci pa bukve beremo z vključitvijo »lahkega branja«

Bralna značka je še vedno najbolj množična motivacijska oblika za branje. V letu 2025 je Koroška osrednja knjižnica uspešno sklenila 16. sezono bralne značke za odrasle Korošci pa bukve beremo, pri kateri je že 11. leto sodelovala tudi Slovenska študijska knjižnica Celovec. Na zaključni prireditvi je bila gostja Anja Zag Golob, na uvodu v novo bralno sezono pa Samo Javornik.

Na priporočilnem seznamu kakovostne literature je okrog štirideset kakovostnih, raznovrstnih književnih del. Med njimi so aktualne novitete in »dobra stara klasika«, kvalitetnejša beletristika in strokovna literatura. Prav tako nabor vključuje gradivo v lahkem branju. Koroška osrednja knjižnica je tudi letos za Slovensko študijsko knjižnico dodatno naročila knjige s priporočilnega seznama, ki jih niso imeli v svoji knjižnični zbirki.

Območni bralni projekt Korošci pa bukve beremo je z vključitvijo zamejcev pridobil na pomenu zaradi povezovanja na regionalni in mednarodni ravni; kulturnega povezovanja z matičnim narodom spodbujanja branja v slovenskem jeziku širjenja slovenske besede med Slovenci v zamejstvu ter pridobivanja in ohranjanja prijateljskih stikov.

2.2 Delavnice kreativnega pisanja

V okviru delavnic kreativnega pisanja, ki smo jih organizirali v Slovenski študijski knjižnici Celovec, so udeleženci pod mentorstvom Lucije Mirkac Fortin spoznavali evropske pesniške oblike. Začeli so z ogrevalnimi vajami, namenjenimi spoznavanju moči pesniškega izraza – pisali so aliteracijske, abecedne, prestopne in permutacijske pesmi in se v okviru tega pogovarjali o naravi prostega verza in tudi omejitvah. Sledilo je spoznavanje in pisanje soneta in terca rime, pri čemer so se ukvarjali tudi z vprašanjem kakovostnega rimanja. V nadaljevanju so spoznavali in se učili pisati srednjeveške francoske ciklične oblike (rondo, rondel, triolet, vilanela) ter angleško in francosko balado. Delavnic se je udeležilo šest udeležencev. Cikel srečanj so zaključili z internim nastopom in pogovorom o novih spoznanjih.

2.3 Delavnica Kako beremo elektronske knjige

Koroška osrednja knjižnica je v sodelovanju s Slovensko študijsko knjižnico Celovec in Slovensko gimnazijo/Slowenisches Gymnasium organizirala izobraževanje za profesorje, ki je potekalo v prostorih šolske knjižnice. Branka Mrđenović in Neža Molnar iz Koroške osrednje knjižnice sta izvedli delavnico izposoje e-knjig in uporabe portala Cobiss Ela ter predstavili lahko branje in prilagojena besedila. Izobraževanja se je udeležilo dvajset udeležencev.

2.4 Projekt branja za mlade Bodi kul, beri ful

Projekt območnosti Bodi kul, beri ful poteka v Koroški osrednji knjižnici dr. Franca Sušnika, Knjižnici Ksaverja Meška Slovenj Gradec, Knjižnici Dravograd, Knjižnici Radlje ob Dravi, Slovenski študijski knjižnici Celovec, v koroških osnovnih in srednjih šolah ter v dvojezičnih srednjih šolah v Celovcu. Namenjen je mladim od 13. do 18. leta. Na zaključni prireditvi s podelitvijo priznanj sta bila gosta dr. Igor Saksida in Rok Terkaj. V bralni sezoni 2024/2025 je pri projektu Bodi kul, beri ful sodelovalo 21 mladih bralcev.

2.5 Naj pripovedovanje nikoli ne zbledi: srečanji z mladimi

Koroška osrednja knjižnica je v sodelovanju s Slovensko študijsko knjižnico Celovec in Slovensko gimnazijo / Slowenisches Gymnasium organizirala izjemen dogodek, na katerem je dr. Manja Miklavc v pogovoru z Dragano Laketić predstavila avtorsko delo, ki združuje večletno terensko raziskovanje na slovenski in avstrijski strani Koroške. Monografija vključuje 355 spominskih pripovedi in 69 informatorjev, ki živijo ob slovensko-avstrijski meji. Projekt je pomembno prispeval k obeležitvi 100. obletnice priključitve Libelič k matičnemu narodu. Obiskovalci (dijaki Hak Tak in Slovenske gimnazije) so imeli priložnost videti in slišati žive zgodbe »Ko spregovorijo meje« ter ob tem spoznavali življenje, spomine in izročilo koroških ljudi. Dogodka se je udeležilo 90 dijakov in 6 profesorjev.

2.6 Pravljične urice z Dadijem in miško Mišo

Osmega novembra 2025 je najmlajše bralce v Pionirski knjižnici Leopolda Suhodolčana obiskala bibliotekarka Dragana Laketić iz Slovenske študijske knjižnice Celovec. Predstavila jim je čudoviti svet vesolja in se z otroki pogovorila o različnih poklicih. Za presenečenje je s seboj pripeljala zanimiva prijatelja — Dadija in miško Mišo ter otrokom pričarala nepozabno dopoldne. Pravljične ure se je udeležilo 24 otrok. Organizirali smo še eno pravljično uro z Dadijem in Miško Miško, in sicer v Vrtcu Solzice. Pravljične ure, ki je bila polna čustev, zabave in pri kateri ni manjkalo smeha, se je udeležilo 22 otrok.

2.7 Dodajanje novih (otroških) vsebin na kanal Youtube

V Slovenski študijski knjižnici z različnimi projekti spodbujajo medkulturni dialog, z močno željo po povezovanju in sodelovanju z okoljem, v katerem delujejo. Poudarjajo pomen splošnega dostopa do obeh kultur, kar je na tem območju resnično bogastvo.
Nove video vsebine so dostopne na kanalu Youtube – Slovenska študijska knjižnica Celovec.

3. Aktivno strokovno sodelovanje za dejavnost knjižnice na obmejnih območjih

3.1 Zbirka knjižničnega gradiva za lahko branje

Slovenska študijska knjižnica v Celovcu je v sodelovanju s Koroško osrednjo knjižnico v letu 2025 urejala zbirko s prilagojenim gradivom za lahko branje, za obmejno knjižnico nabavljala gradivo in jim nudila strokovno pomoč. Organizirala je tudi strokovno izobraževanje ter s strani Kompetenčnega centra za lahko branje poskrbela, da so bili zaposleni v Slovenski študijski knjižnici seznanjeni z vsebinami in novostmi. Prav tako je bilo organizirano izobraževanje za profesorje.

3.2 Digitalna soba pobega

V ponedeljek, 14. julija 2025, je knjižničarska ekipa iz Slovenske študijske knjižnice Celovec obiskala Koroško osrednjo knjižnico in se preizkusila v digitalni sobi pobega. Z veliko mero dobre volje in sodelovanja je uspešno premagala vse izzive.

3.3 Obrazi slovenskih pokrajin

Nacionalni domoznanski portal Obrazi slovenskih pokrajin je spletni biografski leksikon znanih osebnosti slovenskih pokrajin ter Slovencev v zamejstvu in po svetu. Uredništvo za leksikon Korošci (vključno s Slovenci v zamejstvu in po svetu) je v Koroški osrednji knjižnici. Žal v letu 2025 Slovenski študijski knjižnici ni uspelo pripraviti kakšnega novega gesla, so pa skrbeli za promocijo portala in koroških vsebin na družbenih omrežjih.

3.4 Dostop do e-virov

Koroška osrednja knjižnica je uporabnikom Slovenske študijske knjižnice v Celovcu omogočala oddaljen dostop do e-virov (seznam je na spletni strani Koroške osrednje knjižnice). Pogoj za dostop je bila včlanitev v Koroško osrednjo knjižnico, za izposojo e-gradiv je bilo treba vnesti številko osebne izkaznice in geslo. V letu 2025 je Koroška osrednja knjižnica zabeležila 32 aktivnih članov, ki prihajajo iz avstrijske strani Koroške, 10 vpisov in 827 izposoj in podaljšanj. Podatki so spodbuden pokazatelj čezmejnega sodelovanja, ki se lahko v prihodnje še okrepi, zato se veselimo novih izzivov.

Statistični podatki:

Zamejci - avstrijska Koroška	2025	2024	2023
Št. aktivnih članov	32	43	22
Št. vpisov	10	36	7
Št. izposoj in podaljšanj	827	1.110	768
Št. rezervacij	62	47	39

3.5 Strokovno srečanje knjižničarjev sodelujočih knjižnic

V petek, 12. decembra 2025, se je kolektiv Koroške osrednje knjižnice podal na strokovno ekskurzijo v Celovec, da bi spoznal delovanje pomembnih knjižničnih ustanov ter si izmenjal strokovne izkušnje. Knjižničarji smo obiskali knjižnico Univerze v Celovcu, kjer so nam predstavili organizacijo knjižnice, njene storitve za študente in druge uporabnike. Obiskali smo tudi Slovensko študijsko knjižnico v Celovcu, kjer smo se seznanili z njenim poslanstvom, zbirko ter pomembno vlogo pri ohranjanju in razvoju slovenske kulturne dediščine na avstrijskem Koroškem. Strokovni

ogled in predstavitev sta nam omogočila vpogled v delovanje knjižnice ter v številne izzive, s katerimi se srečuje pri svojem delu.

3.6 Dodatna sredstva za potrebe izvajanja povečane strokovne pomoči SŠK

Slovenska študijska knjižnici v Celovcu se trenutno sooča s prostorsko stisko, ki je nastala zaradi vlage v skladišču, ki žal ni več na razpolago. Zaradi te situacije knjižnica konstantno išče alternativne rešitve za shranjevanje in upravljanje knjižničnega gradiva, ki je izjemno pomembno za njeno knjižnično zbirko, saj omogoča ohranjanje stika z aktualno knjižno produkcijo v Sloveniji. To je za zamejski prostor ključnega pomena. Koroška osrednja knjižnica je v ta namen povečala obseg strokovne pomoči.

Pripravil(a): dr. Manja Miklavc

Podpisana odgovorna oseba knjižnice izjavljam, da so navedeni podatki točni in da je izvajanje programa potekalo v skladu s pogodbo. Izjavljam, da imajo finančni podatki za podlago verodostojne knjigovodske listine in da je obračunska dokumentacija na vpogled v računovodstvu knjižnice.

Poročilu prilagamo tudi obvezno prilogo:

Priloga 1 - obrazec:

Finančno poročilo o izvedbi programa dejavnosti splošne knjižnice za podporo razvoju knjižnične dejavnosti na obmejnih območjih za leto 2025

Poročilo se podpiše elektronsko!